

ДО
СЛУЖЕБНИЯ МИНИСТЪР НА
ФИНАНСИТЕ
КОПИЕ ДО:
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпиране на пари, публикуван на страницата на Портала за обществени консултации на 27.2.2023 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР,

1. Мотивите, придружаващи публикувания на страницата на Портала за обществени консултации Законопроект за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпиране на пари („ЗИДЗМИП“), *не отговарят* на изискванията на разпоредбата на чл. 28, ал. 2, т. 1, 4 и 5 от Закона за нормативните актове. *Неизвършването и/или непубликуването от страна на съставителя на законопроекта на анализ за съответствието му с правото на Европейския съюз, включително актуалната практика на Съда на Европейския съюз („СЕС“), която изяснява обхвата на адвокатската тайна, гарантирана от разпоредбите на чл. 7 и чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), представлява достатъчно основание законопроектът да не бъде внесен за разглеждане в Министерския съвет, без преди това да претърпи съществени изменения в частта, касаеща адвокатите и адвокатските дружества, а още по-малко приеман от Министерския съвет в настоящия му вид.*
2. Съдът на Европейския съюз приема, че адвокатската тайна е един от общите принципи на правото на Съюза, основаващи се на общите ценности и конституционните традиции, които са общи за държавите членки (Решение от 18 май 1982 г., AM & S Europe /Комисия (С-155/79, EU:С:1982:157, т. 18). Макар обхватът и условията на защита на адвокатската тайна в Република България да се уреждат от Закона за адвокатурата, самият принцип на тази защита е гарантиран на две основания, а именно чл. 7 и чл. 47 от Хартата.
3. Европейския съд по правата на човека („ЕСПЧ“) приема, че правилото за професионалната тайна между адвоката и неговия клиент се гарантира едновременно от член 6 и от член 8 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи („ЕКПЧ“) (Вж. ЕСПЧ, 16 декември 1992 г., Niemietz c/у Германия, СЕ:ЕCHR:1992:1216JUD001371088, § 37. Относно правото на зачитане на личния живот, вж. ЕСПЧ, 24 юли 2008 г., André и др. c/у Франция („решението“).

Michaud“), CE:ECHR:2008:0724JUD001860303, § 36, и ЕСПЧ, 6 декември 2012 г., Michaud с/у Франция, CE:ECHR:2012:1206JUD001232311, § 117—119).

4. Съобразно гореизложеното Република България е длъжна да гарантира, че всички закони, включително тези в областта на предотвратяването и противодействието на изпирането на пари, осигуряват такова ниво на защита на адвокатската тайна, което е съобразено с нивото на защита, гарантирано от чл. 6 и чл. 8 от ЕКПЧ.
5. Връзката между поверителността на кореспонденцията между адвоката и неговия клиент и правото на справедлив съдебен процес е изяснена от СЕС в решението от 26 юни 2007 г. по дело решение от 26 юни 2007 г., *Ordre des barreaux francophones et germanophone* и др., C305/05 („решение Ordre des barreaux francophones et germanophone и др.“). В това отношение СЕС приема, че „[a]двокатът не би могъл да изпълнява по подходящ начин задачата си да съветва, защитава и представлява клиента си и следователно последният би бил лишен от правата, които са му предоставени с член 6 от ЕКПЧ, ако в рамките на съдебно производство или на подготовката му адвокатът бъде задължен да съдейства на държавните органи, като им предоставя информация, получена по време на правни консултации, проведени в контекста на такова производство“.
6. СЕС приема и че „от практиката на ЕСПЧ следва, че член 8, параграф 1 от ЕКПЧ закриля поверителността на всяка кореспонденция между физически лица и предоставя засилена защита на обмена на информация между адвокатите и техните клиенти (вж. в този смисъл решение на ЕСПЧ от 6 декември 2012 г., *Michaud с/у Франция*, CE:ECHR:2012:1206JUD001232311, § 117 и 118). Подобно на тази разпоредба, предоставената закрила, която обхваща не само дейността по защита, но и правната консултация, член 7 от Хартата по необходимост гарантира тайната на тази правна консултация, както с оглед на нейното съдържание, така и с оглед на съществуването ѝ“, като „лицата, които се консултират с адвокат, могат разумно да очакват съобщенията им да останат лични и поверителни (решение на ЕСПЧ от 9 април 2019 г., *Altay с/у Турция* (№ 2), CE:ECHR:2019:0409JUD001123609, § 49)“ и „освен в изключителни случаи, тези лица трябва основателно да могат да очакват, че без съгласието им техният адвокат няма да разкрие на никого, че те се консултират с него“ (вж. Решение от 8 декември 2022 г. по дело *Orde van Vlaamse Balies*, C-694/20, §49, както и Решение *Michaud*, § 118 и 119).
7. Не на последно място, законодателят винаги е длъжен да съобразява и да не допуска ограничаването на правата, произтичащи пряко от разпоредбите на чл. 30, ал. 5 и чл. 134, ал. 1 от Конституцията.
8. Посочените по-горе изисквания за защита на адвокатската тайна, произтичащи пряко от разпоредбите на Конституцията, членове 7 и 47 от Хартата и членове 6 и чл. 8 от ЕКПЧ, не са съобразени по никакъв начин от съставителя на законопроекта. Така например в проекторазпоредбата на чл. 63а не е предвидено каквото и да било изключение от задължението за уведомяване на Агенцията по вписванията в случаите, когато адвокат (или адвокатско дружество) установи несъответствие между събраните от него данни за действителните собственици на клиента си и

вписаните в съответния регистър данни при или по повод на висящо съдебно производство или съдебно производство, което предстои да бъде образувано или е приключило, включително при предоставяне на правна консултация за образуване или за избягване на такова производство. В този случай е очевидно, че адвокатът, респективно адвокатското дружество, действа като защитник на своя клиент в спор с администрацията или с частноправен субект. Както беше споменато по-горе, член 8 от ЕКПЧ защитава правните консултации с оглед не само на тяхното съдържание, но и на тяхното съществуване. Поради това следва да се приеме, че като уведомява третото лице (в случая – Агенцията по вписванията) за предполагаеми несъответствия между събраните от него данни и вписаните в съответния регистър обстоятелства, адвокатът по същество споделя с трето лице своята оценка за това дали клиентът му е спазил законовите изисквания за оповестяване на действителните собственици на клиента си. Тази оценка обаче е резултат от фактически и правен анализ, който представлява същността на дейността на предлагане на съвети от адвоката. От това следва, че тази дейност е защитена от професионалната тайна и адвокатът трябва да я съобщи само на своя клиент (по аналогия с решението на СЕС от 8 декември 2022 година по дело Orde van Vlaamse Balies и др. срещу Vlaamse Regering, C-694/20).

9. Проекторазпоредбата на чл. 9б не е съобразена с чл. 134, ал. 1 от Конституцията, която изисква оценката на изискванията за надеждност и пригодност да се извършва от орган на адвокатурата, а не от орган на изпълнителната власт, което би било в унисон с разпоредбите на Закона за адвокатурата. Предвиденото в законопроекта изискване адвокатът, който извършва дейностите по чл. 4, т. 15, 16 от ЗМИП, да „не дава основание за съмнение относно неговата надеждност и пригодност“ „въз основа на събраните за него данни“ е ярък пример за непригодност на правната регулация не само защото същата не е съобразена с изискванията на Специалната група за финансови действия FATF от 2019 г. (вж. International standards on combating money laundering and the financing of terrorism and proliferation съдържащи, стр. 117, т. 4 (а) и Guidance for the risk-based approach to trust and company service providers, т. 157, в които изрично е отбелязано, че „[t]he supervisor or SRB should ensure that requirements for licensing or registration and the process for applying are clear, objective, publicly available and consistently applied („[н]адзорният орган или саморегулиращ се орган следва да гарантира, че изискванията за лицензиране или регистрация и процесът за кандидатстване са ясни, обективни, публично достъпни и последователно прилагани“ [подчертаването е мое – А. К.], но и защото не съответства на изискванията на чл. 4, ал. 1 от Конституцията законовите разпоредби да са ясни, точни, непротиворечиви, разбираеми, прецизни, недвусмислени и взаимосвързани, за да могат правните субекти да изведат от тях предписвания модел за поведение (Решение № 9 от 30.09.1994 г. по к.д.№ 11 от 1994 г., Решение № 5 от 26.09.2002 г. по к.д.№ 5 от 2002 г., Решение № 3 от 21.03.2012 г. по к.д.№ 12 от 2011 г., Решение № 5 от 19.04.2019 г. по к.д.№ 12 от 2018 г.). Оценката за надеждност и пригодност на адвокатите следва да се извършва по реда на Закона за адвокатурата съобразно ясни критериите, посочени в споменатия закон.

С уважение:

адв. Асен Карагъзов –

лично и в качеството си на управител на
Адвокатско дружество „Симеонова и
Карагъзов“